Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/6325

2025 12 3

Europos regionų komiteto nuomonė – Europos gynybos parengtis 2030 m.

(C/2025/6325)

Pranešėjas:	Ricardo RIO (PT / EPP), Bragos meras
Pamatiniai dokumentai:	Bendras komunikatas dėl Europos gynybos parengties 2030 m. JOIN(2025) 120 final Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Europos saugumo veiksmų (SAFE) stiprinant Europos gynybos pramonę priemonė COM(2025) 122 final Komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“ C(2025) 2000 final Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl su gynyba susijusių investicijų į ES biudžetą skatinimo siekiant įgyvendinti planą „ReArm Europe“ iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/694, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697, (ES) 2021/1153, (ES) 2023/1525 ir (ES) 2024/795 COM(2025) 188 final

I. REKOMENDACIJOS DĖL PAKEITIMŲ

COM(2025) 122 *final*

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Europos saugumo veiksmų (SAFE) stiprinant Europos gynybos pramonę priemonė

1 straipsnis

19 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
siekiant užtikrinti, kad gynybos produktai iš EGTPB būtų prieinami ir tiekiami laiku, taip pat paspartinti jos pritaikymą prie struktūrinių pokyčių ir taip padidinti suteiktos finansinės paramos veiksmingumą, svarbu nustatyti būtinąsias sąlygas, susijusias su Sąjungoje sukuriama verte. Todėl bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų sutartyse turėtų būti nustatytas reikalavimas, kad Sąjungos***, EEE narėmis esančių ELPA valstybių*** arba Ukrainos kilmės komponentų kaina būtų ne mažesnė kaip ***65 %*** numatomos galutinio produkto kainos;	siekiant užtikrinti, kad gynybos produktai iš EGTPB būtų prieinami ir tiekiami laiku, taip pat paspartinti jos pritaikymą prie struktūrinių pokyčių ir taip padidinti suteiktos finansinės paramos veiksmingumą, svarbu nustatyti būtinąsias sąlygas, susijusias su Sąjungoje sukuriama verte. Todėl bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų sutartyse turėtų būti nustatytas reikalavimas, kad Sąjungos arba Ukrainos kilmės komponentų kaina būtų ne mažesnė kaip ***70 %*** numatomos galutinio produkto kainos;

Paaiškinimas

Šio reglamento tikslas – sustiprinti Europos gynybos pramonę ir padėti remti Ukrainą. Šiomis aplinkybėmis, apskaičiuojant bendradarbiaujamojo viešojo pirkimo sutarties europinę vertę reikėtų nurodyti tik ES valstybes nares ir Ukrainą.

2 pakeitimas

22 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
valstybės narės, norinčios gauti finansinę paramą pagal priemonę SAFE, turėtų pateikti Komisijai prašymą kartu su Europos gynybos pramonės investicijų planu. Kad planus būtų lengviau rengti, Komisija ir valstybės narės turėtų keistis informacija, siekdamos nustatyti preliminarius paskolų sumų paskirstymus. Komisija turėtų įvertinti visus valstybių narių pateiktus prašymus. Vertindama nacionalinius planus, Komisija, kai tinkama, turėtų naudotis EGA arba ES karinio štabo ekspertinėmis žiniomis. Komisija turėtų paskirstyti paskolų sumas atitinkamoms valstybėms narėms, taikydama vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus, visų pirma, jei prašomų paskolų suma viršija bendrą didžiausią pagal priemonę SAFE teikiamos finansinės paramos sumą. ***Paskolos turėtų būti paskirstomos valstybėms narėms, kurios teikia prašymus laikydamosi vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principų.*** Europos gynybos pramonės investicijų planuose turėtų būti aprašytos priemonės, kuriomis didinamas Europos gynybos pramonės sektoriaus atsparumas, visų pirma sudarant palankesnes sąlygas MVĮ, vidutinės kapitalizacijos įmonėms ir naujiems gynybos srities subjektams patekti į gynybos rinką;	valstybės narės, norinčios gauti finansinę paramą pagal priemonę SAFE, turėtų pateikti Komisijai prašymą kartu su Europos gynybos pramonės investicijų planu. Kad planus būtų lengviau rengti, Komisija ir valstybės narės turėtų keistis informacija, siekdamos nustatyti preliminarius paskolų sumų paskirstymus. Komisija turėtų įvertinti visus valstybių narių pateiktus prašymus. Vertindama nacionalinius planus, Komisija, kai tinkama, turėtų naudotis EGA arba ES karinio štabo ekspertinėmis žiniomis. Komisija turėtų paskirstyti paskolų sumas atitinkamoms valstybėms narėms, taikydama vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus, visų pirma, jei prašomų paskolų suma viršija bendrą didžiausią pagal priemonę SAFE teikiamos finansinės paramos sumą. Europos gynybos pramonės investicijų planuose turėtų būti aprašytos priemonės, kuriomis didinamas Europos gynybos pramonės sektoriaus atsparumas, visų pirma sudarant palankesnes sąlygas MVĮ, vidutinės kapitalizacijos įmonėms ir naujiems gynybos srities subjektams patekti į gynybos rinką***. Siekiant užtikrinti MVĮ įtrauktį ir lėšų, skirtų EGTPB pramonės ekosistemai, sklaidą, pagal SAFE priemonę pirmenybė reikėtų teikti projektams, kuriuose dalyvauja bent dvi valstybėse narėse įsteigtos MVĮ***;

Paaiškinimas

Išbraukiamas perteklinis tekstas.

3 straipsnis

25 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose turėtų dalyvauti bent dvi dalyvaujančios šalys, kurios yra valstybės narės***, EEE narėmis esančios ELPA valstybės arba Ukraina, iš kurių bent viena turėtų būti valstybė narė, gaunanti paskolos paramą pagal priemonę SAFE.*** Be to, stojančiosioms valstybėms, kitoms valstybėms kandidatėms ir potencialioms valstybėms kandidatėms bei kitoms trečiosioms valstybėms, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi saugumo ir gynybos partnerystę (neprivaloma priemonė), turėtų būti leidžiama dalyvauti bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose, vykdomuose su valstybe nare, kuriai teikiama finansinė parama pagal priemonę SAFE. ***EEE narėmis esančių ELPA valstybių ir Ukrainos įtraukimas į valstybes, kurios gali sudaryti minimalų bendradarbiaujamiesiems viešiesiems pirkimams***	bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose turėtų dalyvauti bent dvi dalyvaujančios šalys, kurios yra valstybės narės. Be to, ***EEE narėmis esančioms ELPA valstybėms, Ukrainai,*** stojančiosioms valstybėms, kitoms valstybėms kandidatėms ir potencialioms valstybėms kandidatėms bei kitoms trečiosioms valstybėms, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi saugumo ir gynybos partnerystę (neprivaloma priemonė), turėtų būti leidžiama dalyvauti bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose, vykdomuose su valstybe nare, kuriai teikiama finansinė parama pagal priemonę SAFE. Valstybės narės taip pat raginamos toliau remti Ukrainą įranga, įsigyta pasinaudojant pagal priemonę SAFE skirta finansine parama.

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
reikalingą skaičių, grindžiamas atitinkamai glaudžia tų valstybių partneryste su Sąjunga gynybos pramonės gamybos srityje ir tuo, kad Ukraina tiesiogiai susiduria su tebesitęsiančiu Rusijos agresijos karu. Valstybės narės taip pat raginamos toliau remti Ukrainą įranga, įsigyta pasinaudojant pagal priemonę SAFE skirta finansine parama. ***Šių trečiųjų valstybių dalyvavimas bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose, skirtuose EGTPB arba Ukrainos ar EEE narėmis esančių ELPA valstybių gynybos ir technologijų pramoninei bazei, turėtų padidinti paklausos telkimo lygį, būtiną siekiant padidinti pramonės pajėgumus, ir teikti paramą sistemų ir produktų, kuriuos šioje srityje diegia artimiausi Sąjungos partneriai, sąveikumui, kartu galbūt leidžiant tuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančioms valstybėms narėms gauti geresnes kainas;***	

Paaiškinimas

Šia ES priemone siekiama iki 2030 m. užtikrinti ES gynybos parengtį stiprinant ES gynybos tiekimo grandinę. Ja siekiama skatinti ES bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus gynybos srityje. Kad tai būtų veiksminga, turėtų dalyvauti ne mažiau nei dvi ES valstybės narės, o ne viena. Turėtų būti aiškus ES aspektas.

4 pakeitimas

27 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
tuo tikslu turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos skirti sutartis, grindžiamas bendradarbiaujamaisiais viešaisiais pirkimais, kuriuose dalyvautų bent ***viena valstybė narė,*** gaunanti finansinę paramą pagal priemonę SAFE. Taigi turėtų būti laikoma, kad valstybės narės, vykdančios bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus naudodamosi pagal priemonę SAFE teikiama parama, dėl krizės atsidūrė skubos padėtyje, o tai pateisina derybų be išankstinio skelbimo apie pirkimą taikymą, kaip numatyta Direktyvoje 2009/81/EB. Be to, siekiant apsaugoti valstybių narių, dalyvaujančių bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose, remiamuose pagal priemonę SAFE, saugumo interesus, taip pat reikia numatyti galimybę sudaryti sąlygas prie esamo pagrindų susitarimo ar sutarties prisijungti valstybių narių, kurios iš pradžių nebuvo to susitarimo šalys, perkančiosioms organizacijoms, nors jame iš pradžių tokios galimybės nebuvo numatyta, su sąlyga, kad gaunamas išankstinis pagrindų susitarimą sudariusios įmonės sutikimas;	tuo tikslu turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos skirti sutartis, grindžiamas bendradarbiaujamaisiais viešaisiais pirkimais, kuriuose dalyvautų bent ***dvi valstybės narės***, gaunančios finansinę paramą pagal priemonę SAFE. Taigi turėtų būti laikoma, kad valstybės narės, vykdančios bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus naudodamosi pagal priemonę SAFE teikiama parama, dėl krizės atsidūrė skubos padėtyje, o tai pateisina derybų be išankstinio skelbimo apie pirkimą taikymą, kaip numatyta Direktyvoje 2009/81/EB. Be to, siekiant apsaugoti valstybių narių, dalyvaujančių bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose, remiamuose pagal priemonę SAFE, saugumo interesus, taip pat reikia numatyti galimybę sudaryti sąlygas prie esamo pagrindų susitarimo ar sutarties prisijungti valstybių narių, kurios iš pradžių nebuvo to susitarimo šalys, perkančiosioms organizacijoms, nors jame iš pradžių tokios galimybės nebuvo numatyta, su sąlyga, kad gaunamas išankstinis pagrindų susitarimą sudariusios įmonės sutikimas;

Paaiškinimas

Žr. ankstesnį paaiškinimą.

5 pakeitimas

2 straipsnio 3 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
bendradarbiaujamieji viešieji pirkimai – gynybos produktų ar kitų gynybos tikslams skirtų produktų viešųjų pirkimų procedūra ir pagal ją skirtos sutartys, kurias vykdo bent viena finansinę paramą pagal šią priemonę gaunanti valstybė narė ir viena papildoma valstybė narė ***arba viena Europos laisvosios prekybos asociacijos narė, kuri yra Europos ekonominės erdvės narė, (toliau – EEE narėmis esančios ELPA valstybės) ar Ukraina.*** Be to, bendradarbiaujamieji viešieji pirkimai gali apimti stojančiąsias valstybes, valstybes kandidates ir potencialias valstybes kandidates, taip pat kitas trečiąsias valstybes, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi saugumo ir gynybos partnerystę (neprivaloma priemonė).	bendradarbiaujamieji viešieji pirkimai – gynybos produktų ar kitų gynybos tikslams skirtų produktų viešųjų pirkimų procedūra ir pagal ją skirtos sutartys, kurias vykdo bent viena finansinę paramą pagal šią priemonę gaunanti valstybė narė ir viena papildoma valstybė narė. Be to, bendradarbiaujamieji viešieji pirkimai gali apimti ***Europos laisvosios prekybos asociacijos nares, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės (toliau – EEE narėmis esančios ELPA valstybės), Ukrainą,*** stojančiąsias valstybes, valstybes kandidates ir potencialias valstybes kandidates, taip pat kitas trečiąsias valstybes, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi saugumo ir gynybos partnerystę (neprivaloma priemonė).

Paaiškinimas

Bendradarbiaujamieji viešieji pirkimai turėtų apimti mažiausiai dvi ES valstybes nares, kad būtų užtikrinta ES pridėtinė vertė ir galimybė pasinaudoti šiomis ES paskolomis.

6 pakeitimas

4.3 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Nukrypstant nuo 1 dalies, vienos valstybės narės vykdomiems viešiesiems pirkimams parama pagal priemonę SAFE gali būti skiriama 12 mėnesių po reglamento įsigaliojimo. Kai valstybė narė įtraukia tokius viešuosius pirkimus į 7 straipsnio 2 dalyje nurodytą planą, ji aktyviai imasi visų būtinų veiksmų, kad atitinkama sutartis būtų taikoma ne tik bet kuriai suinteresuotai stojančiajai valstybei, valstybei kandidatei, potencialiai valstybei kandidatei ar kitai trečiajai valstybei, su kuria Sąjunga yra sudariusi saugumo ir gynybos partnerystę, bet ir bent vienai papildomai valstybei narei arba vienai EEE nare esančiai ELPA valstybei ar Ukrainai. 16 straipsnio 2–12 dalyse nustatytos tinkamumo finansuoti sąlygos taikomos mutatis mutandis.	

Paaiškinimas

Žr. ankstesnį paaiškinimą.

7 pakeitimas

8 straipsnio 4 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Priimdama įgyvendinimo sprendimą pagal 2 dalį, Komisija atsižvelgia į prašančiosios valstybės narės esamus ir numatomus finansavimo poreikius, taip pat į kitų valstybių narių pagal šį reglamentą jau pateiktus arba numatomus pateikti finansinės paramos prašymus, kartu taikydama vienodo požiūrio, solidarumo, proporcingumo ir skaidrumo principus.	

8 pakeitimas

16 straipsnio 7 dalis ir 8 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių rangovų ir subrangovų bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų tikslais naudojama infrastruktūra, įrenginiai, turtas ir ištekliai turi būti valstybės narės***, EEE nare esančios ELPA valstybės*** arba Ukrainos teritorijoje. Jei bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys rangovai ar subrangovai valstybės narės***, EEE nare esančios ELPA valstybės*** ar Ukrainos teritorijoje neturi iškart prieinamų alternatyvų ar tinkamos infrastruktūros, įrenginių, turto ir išteklių, jie gali naudotis savo infrastruktūra, įrenginiais, turtu ir ištekliais, esančiais ar laikomais už tų teritorijų ribų, su sąlyga, kad toks naudojimasis neprieštarauja Sąjungos bei jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams.	Bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių rangovų ir subrangovų bendradarbiaujamųjų viešųjų pirkimų tikslais naudojama infrastruktūra, įrenginiai, turtas ir ištekliai turi būti valstybės narės arba Ukrainos teritorijoje. Jei bendradarbiaujamuosiuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys rangovai ar subrangovai valstybės narės ar Ukrainos teritorijoje neturi iškart prieinamų alternatyvų ar tinkamos infrastruktūros, įrenginių, turto ir išteklių, jie gali naudotis savo infrastruktūra, įrenginiais, turtu ir ištekliais, esančiais ar laikomais už tų teritorijų ribų, su sąlyga, kad toks naudojimasis neprieštarauja Sąjungos bei jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams.
Sąjungos***, EEE narėmis esančių ELPA valstybių*** arba Ukrainos kilmės komponentų kaina turi būti ne mažesnė nei ***65 proc***. numatomos galutinio produkto kainos. Joks komponentas negali būti gaunamas iš kitos trečiosios valstybės, kai tai prieštarauja Sąjungos ar jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams.	Sąjungos arba Ukrainos kilmės komponentų kaina turi būti ne mažesnė nei ***70 proc.*** numatomos galutinio produkto kainos. Joks komponentas negali būti gaunamas iš kitos trečiosios valstybės, kai tai prieštarauja Sąjungos ar jos valstybių narių saugumo ir gynybos interesams.

Paaiškinimas

Priemonė SAFE visų pirma turėtų prisidėti prie ES gynybos tiekimo grandinės stiprinimo ir padėti Ukrainai, o ne finansuoti ne ES gynybos pramonę.

9 pakeitimas

Naujas 18 straipsnis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
	Draudimo dalyvauti kriterijai ***Paraiškų negali teikti valstybės, kurios nesilaiko ES teisinės valstybės principo, t. y. valstybės narės, dėl kurių pradėta procedūra pagal ES sutarties 7 straipsnį, ir ES nepriklausančios valstybės, įskaitant šalis kandidates ir potencialias šalis kandidates, kurios:*** — ***negerbia ES pagrindinių vertybių – teisinės valstybės principo, pagrindinių teisių ir demokratijos, įskaitant vietos demokratiją;*** — ***turi žemą suderinamumo lygį su ES bendra užsienio ir saugumo politika;*** — ***nepalaiko gerų kaimyninių santykių su ES valstybėmis narėmis;*** — ***sistemingai nevykdo Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimų.*** ***Kalbant apie šalis kandidates ir potencialias šalis kandidates, Europos Komisijos metinėse ataskaitose dėl plėtros ir teisinės valstybės principo taikymo pateikiama gerų įžvalgų apie dabartinę padėtį šiais klausimais.***

Paaiškinimas

Iš ES biudžeto neturėtų būti remiama gynybos pramonė šalyse, kurios nesilaiko ES teisinės valstybės principo, negerbia žmogaus teisių ir laisvės, nes šios šalys ateityje gali kelti grėsmę ES saugumui.

COM(2025) 188 *final*

(Pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo skatinamos su gynyba susijusios investicijos į ES biudžetą)

10 pakeitimas

13 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1525 dėl paramos šaudmenų gamybai (ASAP) buvo priimtas siekiant teikti finansinę paramą ir taip skubiai sustiprinti EGTPB gebėjimą reaguoti ir užtikrinti, kad būtų laiku prieinami ir tiekiami šaudmenys „žemė–žemė“, artilerijos šaudmenys bei raketos. Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti ir savanoriškai į ASAP priemonę perkelti ištekliai, taip pat papildomi savanoriški valstybių narių ar kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų įnašai turėtų toliau padėti stiprinti Sąjungos	

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
gamybos pajėgumus po 2025 m. birželio 30 d. Todėl, siekiant nustatyti tokią galimybę, Reglamentas (ES) 2023/1525 turėtų būti iš dalies pakeistas. Kadangi paaiškėjo, kad tas reglamentas naudingas vystant naujus parako / kuro, sprogmenų, sviedinių ir raketų gamybos pajėgumus, taip pat bandymo pajėgumus visoje Sąjungoje, tikslinga užtikrinti, kad jo taikymas būtų pratęstas iki 2026 m. gruodžio 31 d.;	

Paaiškinimas

Sanglaudos politikos lėšų naudojimas šaudmenų gamybai tebėra prieštaringas ir neatitinka RK pozicijos, priimtos rezoliucijoje RESOL-VII/006.

11 straipsnis

Nauja 15 konstatuojamoji dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Regionų komiteto pakeitimas
	Paramą gynybos pramonei galima teikti pagal sanglaudos politiką, jeigu ji dera su jos pagrindine socialinio, ekonominio ir teritorinio vystymosi misija ir atitinka SESV numatytą bendrą Sanglaudos fondo tikslą – sumažinti įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus ir nepalankiausias sąlygas turinčių regionų ar salų atsilikimą;

II. **POLITINĖS REKOMENDACIJOS**

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

1. remia Europos Komisijos pastangas iki 2030 m. užtikrinti ES gynybos parengtį sustiprinant Europos gynybos tiekimo grandines, didinant valstybių narių investicijas ir vykdant bendradarbiaujamuosius viešuosius pirkimus, kad būtų skatinamas sąveikumas ir masto ekonomija, kartu ragina bendradarbiauti su valstybėmis narėmis siekiant pašalinti ES vidaus reguliavimo kliūtis, pavyzdžiui, licencijas ir sertifikavimą, sukurti labiau integruotą gynybos rinką ir remti ne tik pramonės lyderius, bet ir visų pirma MVĮ, ypač mažas, bet labai pajėgias ir išmanias nišines įmones;

2. šiomis aplinkybėmis palankiai vertina gynybos parengties bendrąjį rinkinį, kurio tikslas yra pašalinti reguliavimo kliūtis ir ragina nedelsiant jį priimti, kad būtų sustiprintas ES bendros gynybos rinkos kūrimas. Siekiant paspartinti Europos gynybos pramonės plėtrą, taip pat atsižvelgiant į mažųjų ir vidutinių įmonių ypatumus, būtina iš esmės supaprastinti procesus ir panaikinti reguliavimo ir administracinę naštą visuose sektoriuose;

3. primena, kad įsteigta RK gynybos darbo grupė, ir ragina kitas institucijas bendradarbiauti su šia darbo grupe, kartu apskritai pabrėžia bendradarbiavimo ir aljansų kūrimo svarbą, be kita ko ir visų pirma su Europos su gynyba susijusių regionų tinklu;

4. pritaria tvirtam papildomais ištekliais sustiprintam ES gynybos biudžetui, kartu su integruota gynybos rinka ir geresniu nacionalinių įsakymų koordinavimu; pažymi, kad sanglaudos politika gali remti gynybos pramonę, jei ja prisidedama prie darbo vietų kūrimo regionuose ir ekonomikos augimo, atsižvelgiant į jos pagrindinę misiją, ir ragina toliau stiprinti sanglaudos politikos ir gynybos tikslų sąveiką;

5. vis dėlto pabrėžia, kad reikėtų atmesti galimybę perkelti sanglaudos politikos lėšas, net ir savanoriškai, siekiant padidinti šaudmenų gamybos pajėgumus pagal ASAP priemonę, nes dėl to gali labai sutrikti sanglaudos politikai skiriamų išteklių pusiausvyra ir valdymo institucijos ir paramos gavėjai nebeturės reikiamų lėšų savo ilgalaikiams įsipareigojimams ir tikslams įgyvendinti;

6. priduria, kad kuriant stiprią ES gynybos rinką būtina išsaugoti regioninę sanglaudą ir vietos stabilumą teritorijose, kuriose veikia nacionaliniai gynybos pramonės lyderiai ir regioniniai klasteriai;

7. ragina, kad ES gynybos pastangos būtų parengtos taip, kad papildytų ir sustiprintų NATO struktūras ir pajėgumus, taip didinant bendrą nuoseklumą ir sąveikumą kintančių grėsmių saugumui akivaizdoje, kartu vengiant NATO funkcijų ir struktūrų dubliavimosi;

8. primygtinai ragina stiprinti mūsų dabartinius gynybos pramonės išteklius, visų pirma esamus regioninius klasterius, ir atgaivinti regioninius klasterius prie mūsų sienų, atsižvelgiant į prioritetus ir pajėgumų spragas, nurodytus Bendroje baltojoje knygoje dėl Europos gynybos parengties 2030 m.;

9. pabrėžia svarbų regionų vaidmenį kuriant regionų gynybos ir su gynyba susijusius klasterius ir tokiu būdu susiejant vietos ir regionų valdžios institucijas bei atitinkamus suinteresuotuosius subjektus su nacionalinėmis ir Europos valdžios institucijomis, visų pirma kiek tai susiję su prioritetais, būsimais poreikiais ir iššūkiais;

10. pabrėžia, kad svarbu plėsti ES gynybos pramonės ekosistemą, ypatingą dėmesį skiriant mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir startuoliams, ir remti jų specializaciją, kad būtų užtikrintas Europos gynybos tiekimo grandinių konkurencingumas; šiuo atžvilgiu primena, kad regionai ir miestai gali atlikti svarbų vaidmenį padėdami įmonėms plėtoti savo technologijas, plėsti veiklą tarptautiniu mastu ir patekti į rinką, taip pat skatindami Europos regionų bendradarbiavimą ir kurdami žinių ir įgūdžių sinergiją;

11. mano, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas prie išorės sienų esantiems regionams, ir pritaria mūsų sienas saugančių iniciatyvų, pavyzdžiui, Rytų sienų skydo, pratęsimui; taip pat ragina ES pasienio regionų, kuriems kyla agresijos pavojus, vietos ir regionų valdžios institucijoms skirti konkrečią paramą, visų pirma specialias finansavimo priemones, kad jos galėtų pagerinti savo parengtį ir pritaikyti savo socialinę ir ekonominę infrastruktūrą ir politiką;

12. pripažįsta svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį stiprinant pilietinę parengtį ir didinant ES atsparumą hibridinėms grėsmėms. Užsienio vykdomas manipuliavimas informacija ir kišimasis, kibernetiniai išpuoliai ir ekonominis spaudimas – tai pavyzdžiai, su kokiais iššūkiais šiuo metu susiduria vietos ir regionų valdžios institucijos, ypač esančios prie ES rytinės sienos. Būdamos arti vietos gyventojų, jos tampa labai svarbiomis, be kita ko, kovojant su dezinformacija ir šviečiant visuomenę civilinės saugos ir civilinės gynybos klausimais; todėl pabrėžia, jog rengiant nacionalinius civilinės gynybos planus svarbu įtraukti ir regionų lygmenį;

13. pabrėžia, kad investuojant į gynybą svarbu remti dvejopo naudojimo technologijas, siekiant stiprinti gynybos sektoriaus pramonę, užtikrinti teigiamą šalutinį poveikį civiliniams sektoriams, skatinti bendradarbiavimą tarp viešojo sektoriaus, technologijų įmonių ir mokslo tyrimų centrų, kuo geriau pasinaudoti novatoriškais startuolių sprendimais ir sudaryti sąlygas diegti inovacijas regionuose, kuriuose nėra tradicinės gynybos pramonės; taip pat pabrėžia, jog svarbu, kad regionai keistųsi gerąja patirtimi derinant įvairias sanglaudos politikos priemones dvejopo naudojimo technologijų srityje, siekdami skatinti socialinį, ekonominį ir teritorinį vystymąsi;

Europos saugumo veiksmų priemonė (SAFE)

14. tvirtina, kad 150 mlrd. EUR paskolų, suteiktų iš ES biudžeto ES gynybos pramonei stiprinti, visų pirma turi būti naudinga ES valstybėms narėms ir Ukrainai ir kad ši ES finansinė priemonė turi apimti bent dvi valstybes nares;

15. be to, laikantis priemonės SAFE dvasios ir galutinio ES gynybos parengties dokumentų rinkinio tikslo – ES gynybai skirti iki 800 mlrd. EUR, prašo priemonės SAFE kriterijuose aiškiau nurodyti Europos aspektą, nustatant reikalavimą, kad ES kilmės komponentų kaina turi būti ne mažesnė nei 70 proc. galutinio produkto kainos, o projektavimo institucija būtų įsikūrusi ES;

16. taip pat prašo, kad rangovų ir subrangovų infrastruktūra, patalpos ir ištekliai būtų ES arba Ukrainoje ir kad galimybė naudotis kitomis teritorijomis būtų svarstoma tik tais atvejais, kai nėra kitos alternatyvos ir Komisijai atlikus tyrimą;

17. pabrėžia, kad ES finansavimas turi priklausyti nuo to, ar valstybės narės ir trečiųjų šalių paramos gavėjai visapusiškai gerbia teisinės valstybės principą, demokratiją ir žmogaus teises;

18. prašo paaiškinti, kaip Komisija spręs paraiškų pertekliaus problemą, pirmenybę teikdama projektams, kuriais stiprinama ES gynybos parengtis. Tai turėtų būti daroma atsižvelgiant į tokius aspektus kaip ES kilmės komponentai, į tai, kur įsikūrę rangovai, MVĮ dalyvavimas ir parama regioniniams gynybos klasteriams, užtikrinant, kad vietos ekonomika nebūtų destabilizuota ir kad būtų išsaugotas esamas pramoninis turtas;

Pastabos dėl gynybos išlaidų padidinimo Stabilumo ir augimo pakte

19. pažymi, kad daugelis valstybių narių susiduria su fiskaliniais apribojimais ir negali daugiau skolintis nekeldamos pavojaus tvarumui, todėl reikia diferencijuotai taikyti nukrypti leidžiančią išlygą ir kelti klausimą dėl jos veiksmingumo, nes iki šiol ją pradėjo taikyti tik 16 šalių;

20. yra susirūpinęs dėl to, kad nustatytas terminas (ketverių metų planas) yra pernelyg trumpas, kad padėtų valstybėms narėms struktūriškai integruoti gynybos išlaidas į savo biudžetus ir išvengti vadinamojo fiskalinio skardžio;

21. prašo nustatyti dviejų etapų (iki 2032 m.) tvarkaraštį siekiant padėti valstybėms narėms integruoti gynybą į savo įprastą biudžetą ir užtikrinti būtiną nuspėjamumą ES gynybos pramonei. Šiais papildomais ketveriais metais valstybės narės turėtų pasinaudoti siekdamos palaipsniui integruoti gynybos išlaidas į savo nacionalinį biudžetą;

22. pažymi, kad tiek priemonė SAFE, tiek nukrypti leidžiančios išlygos taikymas grindžiami prielaida, kad mūsų saugumui finansuoti reikės didinti nacionalinę skolą, o tai gali padidinti regioninius skirtumus ir dar labiau suskaidyti Europos gynybos rinką. Todėl ES turi sukurti Europos finansinę priemonę, kuria būtų trumpuoju laikotarpiu skatinamos investicijos ir pajėgumai saugumo ir gynybos srityje, pasitelkiant bendrą Europos skolą;

23. tvirtina, kad ES taip pat turi apsvarstyti savo gynybą ir saugumą ilgesniu laikotarpiu iki 2050 m. ir kad kliovimasis skola mūsų saugumui struktūriškai finansuoti nėra tvarus sprendimas; todėl siūlo sukurti naują tikrų nuosavų išteklių sistemą, kad būtų užtikrintas ES gebėjimas ateityje veiksmingai reaguoti į saugumo iššūkius.

Briuselis, 2025 m. spalio 15 d.

Europos regionų komiteto
pirmininkė
Kata TÜTTŐ